

Dokumentation av LONA-projekt

**Örebro naturskola och Syrianska kyrkans
scoutverksamhet
Hösten 2013**

Dokumentation av LONA-projekt Örebro naturskola och Syrianska kyrkans scoutverksamhet 2013

Under hösten 2013 har Örebro naturskola genomfört ett LONA-projekt tillsammans med Syrianska kyrkans scoutverksamhet. Kontakten med gruppen fick vi genom en lärare som var på utbildning hos oss på naturskolan och som är scoutledare.

Ansvarig på naturskolan har varit Birgitta Jansson. Tre handledare från Komtek har varit medhjälpare vid några av aktiviteterna.

Bakgrund

Syrianska föreningen och Syrianska kyrkan, som är nära samverkande, har sina lokaler i Varberga men medlemmar från hela Örebro. Församlingen har ca 800 medlemmar. För 1,5 år sedan startades en scoutverksamhet på fredagar kl. 18.30 – 20.00 för att skapa meningsfulla aktiviteter för barn och ungdomar i föreningen/kyrkan. Ordförande för kyrkans kvinnokommitté Rania Sahdo fick idén från sin far som startat scoutverksamhet i sitt hemland. Man har även haft kontakt med syrianer i andra svenska städer där kyrkan/föreningen har scoutverksamhet.

I Örebro var vid projektets början 120 barn i åldrarna 7-15 år inskrivna i scoutverksamheten. Antalet deltagare ökade under hösten till 130 barn. De är uppdelade i tre grupper. Verksamheten leds av 11 vuxna ledare. Tanken är att ungdomar i den äldsta gruppen (13-15 år) på sikt ska inskolas till att bli ledare. Flera av deltagarna kommer från knappa ekonomiska förhållanden och några är ganska nyanlända. Språket är, förutom svenska, syrianska och arabiska.

Aktiviteterna sker både inomhus och utomhus. Barnens önskemål är med och formar innehållet som är alltifrån pyssel och fotboll till att lära sig allemansrätten eller grilla korv ute. Utomhusarenan är i första hand en plats intill kyrkan men ibland även Varbergaskogen. Ledarna vill vara utomhus mer men känner att de saknar kunskap om svensk natur och om friluftslivsaktiviteter. I deras hemländer pratar man bara om blommor, fåglar osv. istället för olika artnamn. Det finns även en rädsla för skogen som en plats man kan gå vilse i eller där det finns elaka människor.

Förutom en friluftslivsutbildning för scoutledarna och de äldsta scouterna önskade man en utflykt till någon annan plats än närområdet för scouter med familjer. Ett annat önskemål var en guidning för äldre kvinnor vid Naturens hus. Många äldre syrianska kvinnor kommer sällan ut mer än alldeles i anslutning till sina bostäder.

Aktiviteter

En grundkurs i friluftsliv för scoutledare och äldre scouter

En planeringskväll där scoutledare tillsammans med naturskolan planerade familjeutflykten

En familjeutflykt till Annaboda

En guidning för äldre kvinnor vid Naturens hus

En vandring i Skärmarboda med äldsta scoutgruppen

En avslutningsfest med scouter och familjer

Längdskidåkning m.m. i Annaboda med de två yngsta scoutgrupperna med familjer

En utvärderingskväll med scoutledarna

Grundkurs i friluftsliv för scoutledare 19/10

En härlig grupp bestående av 15 personer i olika åldrar och av båda kön deltog varav 6 tonårsscouter. Kursens innehåll bestod av fakta och övningar kring allemansrätten, fakta och övningar kring hur man bäst klär sig för utomhusaktiviteter, säkerhet vid utomhusaktiviteter, hantering av kniv-yxa-såg, enkel slöjd, göra upp eld, matlagning över öppen eld, knopar, samt några aktiviteter och naturfakta i närområdet

Dagen blev mycket uppskattad av deltagarna och planeringen för scoutverksamheten tog fart under arbetet. Man bestämde sig för att vara ute var tredje vecka med varje scoutgrupp. Det

var härligt att höra berättelser från de vuxnas erfarenheter från sina hemländer och att se hur gruppens "äldste" instruerade tonåringarna när de skulle klyva ved.

Både under dagen och i utvärderingarna uttryckte många att kursen givit dem mycket ny kunskap och en för många ny och positiv naturupplevelse. Flera av deltagarna hade inte varit i området tidigare. Ungdomarna hade före kursen varit tveksamma till en heldag ute, men var sedan positivt överraskade att dagen gick så fort och att det var så roligt att vara i naturen.

Några deltagarkommentarer:

Tänk jag hade huvudvärk förut, men efter en dag ute i naturen mår jag bra!

Har inte sett och lärt så mycket på en och samma dag på länge.

Allting har varit bra.

Tack tusen tack för den här dagen.

Det överraskade mig att så lite kan göra så mycket för en positiv naturupplevelse som ger mersmak.

Planeringskväll med scoutledarna inför familjedagen 22/10

5 scoutledare deltog. Vi bjöds på mumsigt syriiskt fika.

Titta jag har köpt mitt livs första gummistövlar! 50 kr på Lidl! Tänkte att jag behöver dem när vi ska till Ånnaboda, hojtar Tamar glatt när vi samlades i syrianska kyrkans lokaler.

Tanken var att använda aktiviteter och kunskaper från friluftslivskursen i planeringen.

Allemansrätten och information om döda träd och tickornas betydelse var saker som ledarna definitivt ville ha med. Att tälja med kniv diskuterades också, men valdes bort pga gruppstorleken. Förberedelse av maten tog ledarna på sig, medan naturskolan stod för finplanering, matinköp och övrigt material.

Idén om en avslutningsfest kom upp. Detta för att även de familjer som inte kunde följa med till Ånnaboda skulle få ta del av projektet. Här kunde våra kulturella traditioner mötas: svensk naturkultur med redovisning av projektet och syrisk fest med mat och dans.

Familjedag i Ånnaboda 26/10

100 deltagare bestående av scouter med familjer samt scoutledare deltog. Anslutningen till höstlovsveckan gjorde att vi inte blev närmare 200 personer som det kunde blivit. Vi ordnade buss t.o.r från Mariakyrkan i Varberga. Dagen bjöd på varmt höstväder med regnskurar och blåst, men vädret till trots såg vi bara glada miner. Då och då utbröt sång och dans i grupperna!

Deltagarna delades in i tre grupper med varsitt basläger med presenningstak intill badplatsen. Vid badplatsen fanns även tillgång till toalett och raststugor.

Grupperna cirkulerade på tre aktiviteter:

1. en vandring med allemansrätten som tema där man avslutade med en allemansrättsstafett
2. tillagning av fika med krabbelurer och arabiskt kaffe över öppen eld
3. en vandring förbi döda träd, tickor, bäverspår, lupptäcksfärd (upptäcka naturen genom lupp) och visa på möjligheterna här: slingan runt sjön, mullestig och Bergslagsleden.

Tacolunchen tillagade grupperna över eld i sina basläger.

Dagen avslutades med både svensk och syriansk sång och dans i stor ring.

Så här skrev Tamar (scoutledare) i ett mejl efter dagen:

Hej Birgitta och naturskolan!

Jag vill tacka er för den oförglömliga lördagen, en dag många av oss aldrig kommer att

glömma. En dag som fick många föräldrar att tänka om samt ha respekt för naturen. Föräldrarna fick uppleva naturen på ett positivt sätt vilket fick de att tänka om och istället för att behålla sina barn hemma från skolan när skolan ordnar ute dagar, skicka barnen till skolan. Många föräldrar hade en förutfattad mening om naturen som tex att det är kallt i naturen eller för att det är bortkastat tid att vara i naturen och det kan finnas otäcka djur i naturen, nu fick de chansen att upplevde hur fint det är i naturen.

Jag blev tårögd när jag såg engagemanget från föräldrarnas sida, blev ännu mer rörd när jag såg hur stolta barnen var över sina föräldrar, att se sina föräldrar duktiga på att göra eld, laga mat ute, sätta upp tält och med stort intresse lyssna på de duktiga ledarnas information.

Alla var väldigt nöjda med dagen såväl stora som små. Dagen var givande och lärorik. En hel del föräldrar kände igen sig med vissa moment vi gjorde i naturen, de kopplade naturlivet med hemlandet. Att laga mat på eld väckte många känslor hos många föräldrar.

Vissa barn var så stolta för att de kunde mer om naturen än sina föräldrar, föräldrarna var stolta över sina barn, för att barnen var duktiga.

Jag finner inga ord nog för att tacka er för den perfekta planeringen och organiseringen ni hade förberett för oss. Tusen tack för allt ni gjorde för oss alla 100 personer i lördags.

Även deltagarnas utvärderingar var mycket positiva. Några kommentarer från dem:

Allt vi gjorde idag var nytt för mig. Har lärt mig mycket.

Jag har lärt mig att bävvar brukar gnaga med träden med sina tänder också simmar bävvar med sin svans och fötter

Jag blev påmind om det jag kan

Jag lärde mig att man kan vara i naturen fastän det är dåligt väder

Väldigt bra. Gärna flera gånger så att man kan umgås med sina barn, och vara ute i naturen och ha frisk luft

Det var en av de bästa dagarna i mitt liv

Tamar som arbetar som modersmåls lärare jobbade några dagar senare med en nyanländ pojke som varit med i Ånnaboda. Det här berättade hon:

Hej!

Det här är en av mina elever. Han har varit med på våra naturutflykter. Under utflykterna lärde han sig om bävern. När hans klass jobbade med djur och han skulle välja ett djur att skriva om, tittade han på mig och sedan sa han stolt till klassläraren: "jag vill skriva om bävern, jag vet mycket om den" han hade fått förförståelse om bävern när vi åkte med er till Ånnaboda.

Han är en av mina nyanlända elever som får studiehandledning av mig. (Studiehandledning på modersmålet är en stöttning som eleverna som inte når de uppsatta målen får). Jag såg hur lyckat och lycklig han var när han visade sina kunskaper som han hade lärt sig från naturskolan.

Guidning för kvinnor vid Naturens hus 2/11

27 kvinnor deltog varav en rullstolsburen. Vi ordnade buss t.o.r från Mariakyrkan i Varberga. Efter en timmes vandring i området med naturguiden Birgitta Skagersten-Fossmo blev det fika i Naturens hus´ café.

Tamar mejlade en utvärdering efteråt:

" Hej Birgitta!

Här kommer några bilder från dagens utflykt som var uppskattat till 100%.

Vi utvärderade muntligt, alla var väldigt nöjda och tacksamma. En del av oss hade aldrig varit runt naturens hus. Det var verkligen en upplevelse att se uppskattningen i deltagarnas ögon.

En av kommentarerna var: "äntligen får vi också göra något kul på en lördag" en annan kommentar "man behöver ju inte komma så långt för att uppleva naturen" alla tyckte att det var perfekt utflykt men det var för kort tid tyckte några, vi börjar gilla naturen Birgitta. Det är vi

tacksamma för. Utan det hör projektet skulle vi aldrig kommit så långt. De här kvinnorna önskade vara ute i naturen hela dagen:) vi trodde inte att de skulle tycka om det. Jag funderar på att eventuellt fylla bussen med de äldre när vi ska till ånnaboda och åka skidor med barnen, de kan hjälpa till och laga maten medan barnen åker. Vad tycker du?"

Vandring i Skärmarboda med tonårsscouterna 9/11

27 scouter och 5 ledare deltog. Vi ordnade buss t.o.r från Mariakyrkan i Varberga. Vandringen startade från Lilla Mon och avslutades väster om Skärmarboda rastplats. Under den ca 4 km långa vandringen hann vi uppleva och prata om rester från istiden i form av flyttblock och blockgrottor samt berättelser om Kungastolen, jätten Hoglösen och Källartjuven. *Det här landskapet påminner mig om Libanon!* utbrast lyriskt Rania, en av scoutledarna, när vi fikade uppe på Galten. Många minnen väcktes till liv. Hon hade länge velat komma till Skärmarbodabergen, men det hade inte blivit av förrän nu. Det blev en tuff vandring med dimmiga utsikter, branta och trånga passager och regn mot slutet men alla klarade av det trots någon stukad handled och många ovana vandrare. Utrop från Tamar när vi klarat den brantaste passagen upp mot Källartjuvens grotta: *När jag kom hit i morse hade jag ont i knät och höften, men nu är jag frisk!* Då och då sjöngs spontant den nyskrivna scoutsången.

Efter lunchpausen vid Källartjuvens sten vandrade vi i regn den sista timmen. Vädret gjorde att en del tappade sugen lite medan andra hade glada miner hela tiden. Avslutningen i Skärmarbodagrottan med utdelning av välförtjänta guldchokladmedaljer var mycket uppskattad.

I utvärderingarna gav majoriteten dagen toppbetyg medan några var mer tveksamma eftersom de ramlat eller blivit trötta. Även de som hade ett mer negativt kryss på skalan hade ändå upplevt saker som var positiva under dagen – alltifrån fika och gemenskap till grottor, berättelser, att få utmana sig själva och att vara ute i naturen. Några kommentarer:

Är det verkligen sant det där med Källartjuven?
Det var roligare att gå i skogen än på vägen
Att vandra långt men det var roligt
Jag har lärt mig att ha mer kläder på mig
Roligt, lärorikt, givande. Jag vill ha mera äventyr.

Avslutningsfest 15/11

170 deltagare bestående av scouter med familjer, scoutledare, Syrianska kyrkans präst Jakob Kasilia och naturskolan med gäster bl.a. kommunbiolog Mats Rosenberg och kultur- och fritidsnämndens ordförande Lars Johansson. Att avslutningsfesten genomfördes innan projektet avslutats berodde på att syrianerna fastar hela december fram till jul.

Kvällen inleddes med bildspel om projektet, dansuppvisning av scouternas nybildade dansgrupp i traditionella kläder, teater om allemansrätten framförd av scouternas nybildade teatergrupp och gemensam dans. Efter maten fortsatte dansen.

Vi fick många härliga samtal med scoutledare och föräldrar under kvällen. Flera vuxna hade positiva naturupplevelser från sina hemländer. Nya idéer kring ett fortsatt samarbete kom upp bl.a. sommarläger för scouter och naturaktiviteter för nyanlända syrianer.

Alla uttryckte en stor tacksamhet för att de fått vara med i det här projektet. Andra positiva bieffekter av projektet är en nybildad dansgrupp och en teatergrupp inom scoutverksamheten. Prästen tackade särskilt och betonade vikten av naturkontakt även med tanke på att klara de globala miljöfrågorna.

Vinteraktiviteter i Ånnaboda med de två yngsta scoutgrupperna 7/12

80 deltagare bestående av föräldrar, ledare och 55 barn kom med beställd buss som bekostades av projektet. Dagen innan kom den första riktiga snön och tillräckligt mycket för att kunna åka skidor! Det blev en strålande vinterdag med några minusgrader och sol.

Deltagarna delades in i fyra grupper som cirkulerade på de olika aktiviteterna:

längdskidåkning med skidutrustning och instruktörer från Garphyttans IF, pulkaåkning, lekar i skogen och hamburgerlunch. Några föräldrar ansvarade för grillning och utdelning av maten vid rastkåtan där det också fanns en värmande eld.

Skidglädjen var stor! De flesta av deltagarna åkte skidor för första gången i sitt liv. Även föräldrar provade på. I utvärderingarna var det den mest uppskattade aktiviteten, även om det övriga också var mycket uppskattat. På hemresan diskuterades hur man skulle kunna fortsätta med skidåkning på hemmaplan och i Ånnaboda.

Några av kommentarerna i utvärderingarna: "Det var så kull!", "Det var kul att åka skidor", "Jag har lärt mig att vara ute på vintern", "Jag tyckte om att skrika när jag åkte pulka", "När jag testade skidor så åkte jag 3 varv och ramlade 11 gånger",

Utvärderingskväll med scoutledarna 9/12

7 scoutledare, Syrianska kyrkans präst Jakob Kasilia och en utbildningskonsulent från studieförbundet Bilda deltog. Vi bjöds på en fantastisk syriansk buffé med olika vegetariska rätter (bara vegetariskt eftersom det var fastetid). Samtalet kring bordet handlade mycket om syrianernas historia från Osmanska riket på 1400-1500-talet till de stora problem som finns i Syrien idag, och orsakerna till att syrianerna har förföljts och splittrats till olika delar av världen.

Därefter gjorde vi en utvärdering av projektet och funderade kring en fortsättning:

Det bästa med LONA-projektet

- Att lära känna naturens kultur
- Vara ute i naturen
- Naturen

- *Barnen lärde om naturen*
- *Att vara i naturen och känna till det mesta, och lära sig något nytt*
- *Laga mat i naturen*
- *Utbildning till ledarna*
- *Tälja, knyta m.m.*
- *Bra kläder!*
- *Ånnaboda. Det var en upplevelse fast det var duggregn*
- *Skidor*
- *Åka skidor*
- *Skidor det var roligt*
- *Ha föräldrar med oss*
- *Festen*
- *Besöka Naturens hus*
- *De var hjälpsamma*

Saker att förbättra till en annan gång

- *Ni var det bästa*
- *Vi vill vara med och organisera mer själva*
- *Vi vill er planering*
- *Vi vill att barnen ska vara ute i naturen mer och mer*
- *Ha med andra grupper från församlingen*
- *Vi behöver mera utbildning för att utveckla samhället*
- *Mer kurser för oss*
- *Planeringstid*
- *Samarbeta mer med naturskolan*
- *Utbilda barnen mer*
- *Behålla kontakten med naturen*

Idéer inför framtiden

- *Vi vill fortsätta med detta*
- *Vi vill ge de andra barnen mer chans*
- *Träff och er hjälp*
- *Vi vill ha repris på allt*
- *Vi vill ha samarbete med naturskolan*
- *Att kunna tälta och uppleva i naturen under kvällstid*
- *Jobba med teknik i naturen*
- *Första hjälpen utbildning*
- *Lägerskola till barn och ledare*
- *Fester*

Vi avslutade kvällen med ett bildspel från alla våra aktiviteter inom projektet.

I julklapp fick scoutverksamheten drickkåsar och knopböcker av projektet – ett bidrag till den fortsatta naturkontakten.

Det kändes sorgligt att skiljas åt och att lämna dessa härliga människor.

Vi hoppas verkligen på möjligheter till ett fortsatt samarbete!

Reflektioner

- Tänk att så lite naturkontakt som vi ändå haft inom projektet kan ge så mycket positiv naturkänsla hos så många, trots ruggig årstid!
- Att få kontakt med en förening med befintlig verksamhet och dessutom med de otroligt positiva kontaktpersonerna Tamar Ucar och Rania Sahdo har varit mycket gynnsamt för projektet.

Tankar om framtid

- Synd att släppa samarbetet med de syrianska scouterna efter bara en kort, intensiv period i höstrusket. En fortsättning vore spännande och önskas av syrianerna.
- Upplägget har känts mycket bra med både ledarutbildning och familjeaktiviteter. Detta gör att det finns hopp om att naturkontakten fortsätter även efter avslutat projekt. Modellen kanske kan användas även för andra invandrargrupper, men det är då viktigt att respektive grupp får vara med och utforma innehållet efter sina önskemål!

Birgitta Jansson
Naturpedagog och projektledare
Örebro naturskola